

Motivation: med elevpotentialer som udgangspunkt

Det er ikke nogen nyhed for eleverne, at emotionelle forstyrrelser i høj grad kan gribe ind i bevidstheden. Nervøse, vrede eller deprimerede elever lærer ikke noget, de kan ikke tilegne sig informationer på en effektiv måde eller forholde sig fornuftigt til dem. Mon ikke alle elever har været lammede i én eller anden eksamen, hvor de ikke har haft held til at forberede sig godt nok, og hvor eksamensspørgsmålene er håbløse. Når følelserne tager magten fra koncentrationen, går det ud over 'arbejdshukommelsen': man kan ikke tænke klart.

Lad os i modsætning hertil se på den rolle, som positiv *motivation*¹ – det at bringe orden i følelser som begejstring, iver og selvtillid – spiller i forbindelse med præstationer.

Elever, der formår at tøjle deres følelser ved hjælp af forventningens nervøsitet- for eksempel i forbindelse med en prøve eller en eksamen, de skal op til- motiverer sig til at forberede sig godt til opgaven og derved klare sig godt. Det er de følelsesmæssige talenter – positiv motivation- der gør forskellen, hvis de intellektuelle evner stort set er identiske.²

Det øgede udbytte som motivation – ved siden af andre medfødte evner- giver, kan ses i meget interessante resultater, som asiater (af japansk og kinesisk oprindelse) har opnået på amerikanske undervisningsinstitutioner.

Grunden synes at være, at asiatiske børn lige fra de første skoleår arbejder hårdere end de hvide. Sociologen Sanford Dornbusch fra Stanford University har gennemført en undersøgelse af mere end 10.000 gymnasieelever og fastslået, at asiatiske elever, der er fast bosiddende i U.S.A. bruger mere end 40 % mere tid på deres lektier end andre elever. Mens de fleste amerikanske forældre er villige til at acceptere et barns svage sider og lægger mere vægt på de stærke, er holdningen blandt asiatiske forældre, at klarer barnet sig ikke godt, så må de læse lektier længere tid om aftenen, og hvis dette heller ikke hjælper, så må det stå tidligere op om morgenen for at kunne læse endnu mere.

Hvordan ser situationen ud i Danmark? nogle eksempler

Mejding³ tolker i forbindelse med en stor international læseundersøgelse blandt børn på hhv. 9 og 14 år, at danske lærere havde urealistisk lave forventninger til elevernes læsepræstationer i 3. klasse fordi lærerne vurderede, at eleverne læste nøjagtig så godt, som de skulle på dette tidspunkt af skoleforløbet. Derfor stiller lærerne ikke større krav til eleverne, heller ikke til de gode læsere! dette betyder, at målene for undervisningen ikke svarer til elevernes faktiske formåen. Elevernes muligheder udnyttes tilsyneladende ikke, hvilket flere af jer sikkert har erfaret fra jeres tid i folkeskolen. Det er min vurdering, at manglende udfordringer kan være med til at forklare, hvorfor danske skoleelevers præstationer både med hensyn til læsefærdighed og færdigheder inden for naturvidenskabelige fag ligger væsentlig lavere end hos elever på samme alderstrin i en række andre OECD lande, som vi plejer at sammenligne os med.⁴

Hvordan skal vi udfordre elevernes potentiale?

Hvis udfordringerne ligger for langt fra elevernes forudsætninger, står eleverne af. Udfordringerne skal derfor ligge i det potentiale, der forbinder forudsætninger med muligheder, således at eleverne gennem udvikling skaber nye potentialer og kompetencer.

Er motivationen for læring indre- eller ydrestyret?

¹ se Goleman, D (2001) *Følelsernes Intelligens* pp. 118-119, Borgens Forlag

³ Mejding, J ((1994) *Den grimme ælling og svanerne? om danske elevers læsefærdigheder*, København. Danmarks Pædagogiske Institut.

⁴ se OECD's rapport nov. 2002

De unges personlige kompetencer er ikke tidligere målt i Danmark, men Professor Niels Egelund fra Danmarks Lærerhøjskole⁵ er i disse måneder ansvarlig for undersøgelser af sociale og personlige kompetencer hos de unge, der har forladt folkeskolen. Man er nået frem til fem hovedområder, der skal testes :

- 1) Hvilke strategier bruger individet i læringsituationer?
- 2) I hvilken grad mener individet, at der er mulighed for at forbedre sin kunnen?
- 3) Er motivationen for læring indre- eller ydrestyret?
- 4) Hvor udholdende er eleven, når der opstår vanskeligheder?
- 5) Kan eleven arbejde sammen med andre?

Af de humanistiske teorier⁶, der i dag beskæftiger sig med læring fremgår det, at det at lære er et "naturligt ønske" hos individet. De hævder, at eleven nødvendigvis må være *motiveret* af en *intrinsic motivation*, dvs. en motivation, der er styret indefra. Deci⁷ beskriver intrinsic motivation som:

Highest level of motivation, where motivation is internally generated.

Dette betyder samtidig, at vi som lærere netop bør opgive vores "tankpasser" roller, der fylder viden på de tomme tanke. Vi er i stedet inspiratorer, facilitatorer, konsulenter og dialogpartnere, der snarere er en ekstra samarbejdspartner i klassen.

Undervisningsdifferentieringen og elevpotentialer

Der bør være en klar sammenhæng mellem undervisning og fokusering på elevpotentialer:

I definitionen af undervisningsdifferentiering vægtes de enkelte elevers potentialer, og det er dette undervisningsprincip, der sikrer udviklingen af den enkelte elevs særlige potentialer, som giver hver enkelt elev muligheder for en maksimal kompetenceudvikling.

dette dokument er ikke færdigt...

⁵ Egelund, N (2002) Danmarks Lærerhøjskole

⁶ Nunan, Ellis, Oxford, Maslow m.fl

⁷ Deci (2002)